

ILLUKA KOOLI LASTEAED

**VÄÄRTUSPÕHISE LASTEAIAKULTUURI KUJUNDAMINE
EESTIKEELSELE HARIDUSELE ÜLEMINEKU
TOETAMISEKS**

Analüüs ja tegevuskava

Illuka 2023

II EESTIKEELSE HARIDUSE TEGEVUSKAVA ILLUKA KOOLI LASTEAIAS

Üldinfo

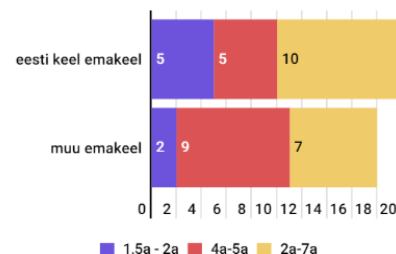
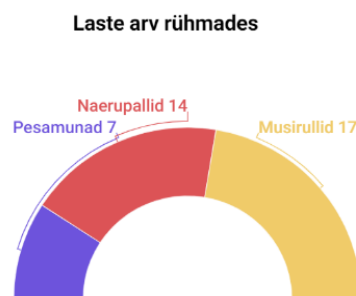
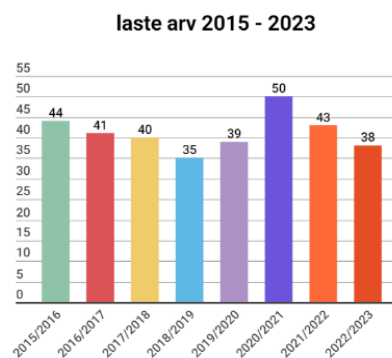
Alates 01.09.2010 töötavad lasteaed ja kool ühendatud õppeasutusena - Illuka Kool. Põhikool ja lasteaed asuvad eraldi hoonetes, kuid neil on ühtne juhtimis- ja majandamisstruktuur. Kooli ja lasteaeda rahastatakse nii riigi- kui vallaeelarvest. Õppekeel on eesti keel.

Hetkeolukord

Illuka Kool asub Ida-Virumaal Alutaguse vallas Illuka külas endises Illuka mõisa kompleksis, mis koosneb kuuest eraldiseisvast hoonest. Kooli ja lasteaia kasutuses on igapäevaselt neist neli. Mõisa härrastemajas paiknevad õppekabinetid, õpetajate tuba, saal, haldusruumid, garderoob ja söökla. Mõisakompleksi ümber on park, millest osa on looduskaitse all.

Illuka Kool (lasteaed) arvudes 2023/2024

Lasteaias kohti 46 (50)	Lapsi kokku 38	Lasteaias eesti keelest erineva koduse keelega lapsi 47%
----------------------------	-------------------	---

Joonis 1

2019/2020. õppeaastal on Illuka Koolis omandamas alusharidust kolme rühma lapsed: sõimerühmas (7 last), sobitusrühmas (14 last) ja liitrühmas (17 last) (andmed seisuga 01.12.2023). Kokku käib Illuka Kooli lasteaias põhikoolis 38 last (joonis 1).

Eesti keelest erineva kodukeelega õpilaste ja mitme keelega laste arv on 18 (47%).

Lasteaias töötab 5 õpetajat ja 4 õpetaja abi ning osalise koormusega liikumis- ja muusikaõpetaja. Kogu personali (sh koristaja) emakeel on eesti keel.

Lastele täiendava eesti keeleõppe korraldamise praktika kirjeldus

2a – 7a muu koduse keelega lastest on moodustatud kaks õpperühma: 1.rühm – lapsed vanuses 4-5a, 2.rühm – lapsed vanuses 5a-7a. Lapsi kokku 16 (sõimerühma lapsed keeleõppesrühmas ei osale). Rühmaõpetaja viib eesti keelest erineva emakeelega lastele neile eraldi ruumis eesti keele sõnavara arendavaid tegevusi (1 tund nädalas).

Eesmärk:

- Arendada eesti keelest erineva koduse keelega laste eesti keelse sõnavara omandamist.
- Rikastada eesti keele sõnavara või struktuure, mida lapsed juba valdavad.
- Tunnustada lapse keeleoskust, anda lapsele kindlustunnet.

Õpetaja töötab lastega keeletoas, kuhu nad tulevad nagu teise keelekeskkonda. Oskavad ennast ümber lülitada ja püüavad rääkida eesti keeles. Keeleõppe tuba on sisustatud ja kujundatud keeleõpet toetava õppevara, seinamaterjaliga jms.

Tegevused on ettevalmistatud kooskõlas mõlema rühmaõpetajaga, aga kui lapsi huvitab muu teema, lähtutakse lastest.

Kuna lapsele ei jää asjad ühekorruga meelde, seepärast alustatakse iga tundi kordamisest. Keeleõppes on väga tähtis rutiin. Kasutatakse palju mängulisi võtteid: mängu, tantse, laule, laulumänge. riimuvaid sõnu, liisusalme, korduvaid naljakaid silpe, ja luuletusi. Kõik need muudavad keele omandamise elavaks, sundimatuks ja mänguliseks. Lauldes ja mängides ei tüdine lapsed sõnade kordamisest ning omandavad õige häälduse.

Vaadatakse pilte ning jutustatakse sellest, mida näeme, lastakse lastel küsimustele vastata ja ise küsimusi küsida. Kellel keelebaasi pole, nendega tegeleb õpetaja kahekaupa või individuaalselt.

Tegevustes planeerib õpetaja erinevaid tegevusi (lõimitud keel, matemaatika, loodus, liikumine, muusika, ringmängud), et oleks põnev ja õpetlik. Samas jälgib, et ei oleks liiga palju infot ja jääks ka võimalus korrata või õpitut kinnistada. Oluline on, et keeleõpe oleks lastele huvitav, atraktiivne ja mitmekesine. Keele omandamisel on olulisel kohal matkimine, seetõttu kasutab õpetaja keeleõppeks lihtsamaid memoriinimänge, digimänge,

bee-botiga tegevusi, jutupliiatsit, pildikaarte jutustamiseks ja küsimuste esitamiseks. Aktiivselt kasutatakse õuesõpet, kus lapsed saavad ise uurida ja vaadelda. Erinevate tegevuste kaudu lapsed kordavad õpitud sõnu ja kasutavad neid vestluses. Muusikategevuse kaudu tunnevad lapsed rõõmu laulmisest ja suudavad keskenduda kuulatavale sõnadele.

On rõõm tõdeda, et lapsed küsivad püüavad aina enam ainult eesti keelt kasutada, küsivad kuidas üht või teist sõna eesti keeles öelda. Rühmas on lapsi, kes aitavad rühmakaaslastel jutu sisust aru saada. Sageli on õpetajale abiks keeleoskuses edukamad lapsed.

Analüüs:

- Eestikeelne lisaõpetaja jõuab iga lapsega individuaalselt keelt õppida.
- Rühmas toimub keeleõpe igal võimalusel igapäevategevuses ja olukorras, kus laps keelt päriselt kasutab.
- Eesti keelest erineva koduse keelega laste eesti keele sõnavara on suurenenud.
- Muukeelsete laste eesti keele õpirühmas kasutamine on julge ja aktiivne.

Tagasiside

- Keeleõpet läbi viivad õpetajad hindavad, et on suutnud lastes eesti keele vastu suuremat huvi äratada. Kõige suurem areng on toimunud laste suhtumises ja soovis eesti keelt õppida ja selles keeles suhelda.
- Laste eesti keele sõnavara on suurenenud ja nad on hakanud aru saama, et eesti keel ei ole ainult käskude-keeldude keel, vaid selles saab ka mängida ja toredaid asju teha.
- Vähema laste arvu puhul korraga tegevuses, saab individuaalsemalt neile läheneda ja igaüks saab rohkem sõna.
- Muukeelsete laste eesti keele kasutamine on muutunud julgemaks ja aktiivsemaks.
- Rümades õpetamine võimaldab kasutada erinevaid meetodikaid, et toetada vastavalt laste võimetele nii eesti emakeelega kui ka muukeelset last.
- Keeleõppe tuba on sisustatud ja kujundatud keeleõpet toetava õppevara, seinamaterjali jms.

Kitsaskohad, tähelepanekud

- Õpetaja ootab enim praktilist kaasaegset koolitust, töövarjutusi, häid näiteid tegevuste läbiviimistest.
- Keelekümblusmaterjale, mis sobiksid alushariduses kasutamiseks võiksid olla avalikud või rohkem kättesaadavad, et neid saaks kasutada ka eesti õppekeelega lasteaiad, kus on rühmades muukeelseid lapsi.
- Suure osa materjalidest tuleb õpetajal ise koostada, mille peale kulub palju aega.

• PEALKIRI EESTIKEELSE HARIDUSE TEGEVUSKAVA ILLUKA KOOLI LASTEAIAS

• EESMÄRK ARENDADA EESTI KEELEST ERINEVA KODUSE KEELEGA LASTE EESTIKEELSE SÕNAVARA OMANDAMIST.

ILLUKA LASTEAIAS ON 38-AT LAPSEST EESTI KEELEST

• VAJADUS ERINEV KODUNE KEEL 18-l (47%)

• VÕTNEVALDKONNAD
 ÕPPEVARA
 KOMPETENTS
 ÕPIKESKIKOND
 ÕPETAJATE
 TÄIENDKOOLITUS

• KOKKULEPPED
 • ÜKS INIMENE - ÜKS KEEL
 • EI TÕLGI
 • LÕIMITUD TEGEVUSED

TEGEVUSED
 TÄHTSUS
 MAI '2024

• INIMESED

• TULEMUSED
 KÕIK ILLUKA LASTEAIAS LÕPETAJAD ON VÕIMELISED JÄTKAMA KOOLIS ÕPETÖÖD EESTIKEELSEL ÕPPEKAVAL

• PRAKTIKA

- 1 TUND NÄDALAS.
- KEELÕPE IGAPÄEVASES OLUKORRAS JA TEGEVUSES.
- HARJUTAMINE TEEB MEISTRIKS!
- LAPSED ON JULGED EESTI KEELT KASUTAMA!
- E-KOOLIKOTT

• STRUKTUUR

- KEELÕPPERÜHMAD
  - 1) 4a - 5a lapsed
  - 2) 5a - 7a lapsed

• PIIRAVAD USKUMUSED

- * KEEL KLEEBUB ISE KÜNGE.
- * ÕPETAJATEL PÕUDUB MOTIVATSIOON.
- * PÕUDUB SOBIV ÕPPEVARA.

Tegevuskava (01.01.2024 – 31.05.2024)

Eesmärk:

Eesmärk ja soovitud olukord Illuka Kooli lasteaias:

- Arendada eesti keelest erineva kodukeelega laste eestikeelse sõnavara omandamist;
- Kõik lasteaia lõpetajad on võimelised jätkama õppetööd eestikeelsel õppekaval järgmisel haridustasemel.

Õpetajate täiendkoolitus

Vajadus/takistus	Riskid	Lahendused	Aeg
Lasteaias töötavatel õpetajatel puuduvad piisavad oskused, kuidas õpetada ja toetada lapse keeleoskust mitmekeelses õpikeskkonnas.	<ul style="list-style-type: none"> • Õpetajatel puuduvad mitmekeelses lasteaias töötamiseks vajalikud kompetentsid, • kõikidele lastele – olenemata tema emakeelest - ei ole tagatud võrdsed võimalused keeleoskuse omandamiseks.	<ul style="list-style-type: none"> • Ida-Virumaa lasteaegade õpetajatele maksab Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) lisatoetust, mis võimaldab leida kvalifitseeritud pedagooge. • koostöös HTM ja HARNO pakutakse võimalusi osaleda keelekümblus, muukeelse lapse keeleõppe meetodika koolitustel; • toetatakse koolitusvõimaluste leidmist kõrgkoolidest (näiteks Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool); • asutuste vahelised sisekoolitused.	<ul style="list-style-type: none"> • jaanuar – mai 2024 Osalemine Ida-Viru metoodikakeskuse koolitustele (Kirju-Mirju LA) https://kirjumirju.eu/metoodikakeskus-2/ ja HARNO pakutud koolitustel. • jaanuar – mai 2024 – 1 õpetaja osaleb koolitusel „Eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas II“ • jaanuar – mai 2024 – Õpetajalt õpetajale sisekoolitused • Märts 2024 – Narva lasteaia õpetajate koolitamine (eesti keel ja õuesõpe). Õpetades õpid.

Kvaliteetse õppevara arendamine

Vajadus/takistus	Riskid	Lahendused	Aeg
<ul style="list-style-type: none"> • Keelekümblusmaterjale, mis sobiksid alushariduses kasutamiseks võiksid olla avalikud või rohkem kättesaadavad, et neid saaks kasutada ka eesti õppekeele lasteaiad, kus on rühmades muukeelseid lapsi. • Suure osa materjalidest tuleb õpetajal ise koostada, mille peale kulub palju aega. 	<ul style="list-style-type: none"> • Õpetaja töö on töömahukas, kui õppematerjale välja ei töötata, lahkuvad õpetajad läbipõlemise tõttu; • lapsed lõpetavad lasteaiast puuduliku eesti keele oskusega; • muu emakeelega õpilased ei saa koolis eestikeelse õppetööga hakkama, väljalangevus suureneb; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lasteaedadele eraldatakse rahalisi vahendeid kvaliteetse õppevara arendamiseks; • asutuste vaheline kogemuste ja õppematerjalide jagamine; 	<ul style="list-style-type: none"> • jaanuar – veebr 2024 – Olemasoleva eesti keele õppeks soetatud õppevara kaardistamine • jaanuar – veebruar 2024 – ettepanekud eesti keele õppevara soetamiseks (sh keelekümblusmaterjalid); • jaanuar 2024 – Veebilehe E-koolikott alushariduse õppevaraga tutvumine ja kasutusele võtmine; • jaanuar – veebruar 2024 – Keeleõppetoa sisustamine; • jaanuar – mai 2024 – Keeleõpe rühmades (4a-5a; 5a-7a) ja individuaalselt.

Õppekavaga seotud keele- ja kultuuriõpet toetavad tegevused lastele

Vajadus/takistus	Riskid	Lahendused	Aeg
<ul style="list-style-type: none"> • Eesti keelest erineva emakeelega laste ebahühtlane eesti keele oskuse tase alushariduses; 	<ul style="list-style-type: none"> • õpetajatel puudub motivatsioon kvaliteetse õppe pakkumiseks; • lastel puudub motivatsioon õpitavat keelt 	<ul style="list-style-type: none"> • Lasteaedadele eraldatakse rahalisi vahendeid eesti keele õpet toetavate tegevuste elluviimiseks (õppekäigud, teatrikülastused jms). 	<ul style="list-style-type: none"> • Tegevused planeeritud 2024.a eelarvesse;

<ul style="list-style-type: none"> • vähene rahastatus õppekäikude läbiviimiseks eesti keele ja kultuuri õppekava täiendavateks tegevusteks. 	<p>rakendada</p>	<ul style="list-style-type: none"> • toetatakse erinevaid koostööprojekte, mis arendavad laste arengut erinevate haridusasutuste vahel; 	<ul style="list-style-type: none"> • jaanuar – veebruar 2024 – Keeleõppetoas õpiringide läbiviimine; • jaanuar – mai 2024 – peerpäevad, rahvalike tähtpäevade tähistamine; • jaanuar – mai 2024 – õppekäigud teatrisse, taludesse, jms); • veebruar 2024; 1.juuni 2024 – koostööüritused Alutaguse valla lasteaedade vahel (Simman, lastekaitsepäev); Mai 2024 – Ida-Viru lasteaedade laulu- ja tantsupidu.
---	------------------	--	---

Asutuseülesed ühised ja keele-ja kultuuriõpet toetavad tegevused töötajatele

Vajadus/takistus	Riskid	Lahendused	Aeg
<p>Vähesed võimalused korraldada ühiseid keele- ja kultuuriõpet toetavaid üritusi olemasoleva eelarve piires.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Õpetajate läbipõlemine ja motivatsioonipuudus; • Õpetajate lahkumine töölt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lasteaedadele eraldatakse rahalisi vahendeid eesti keele ja kultuurisündmuste külastamiseks; • tasuta kultuurisündmuste / õppekäikude võimaldamine lasteaedadele. 	<ul style="list-style-type: none"> • jaanuar – mai 2024 – lasteaia eelarves on planeeritud kulud õpetaja vahetuseks, koolitusteks, ühisüritusteks.; • jaanuar 2024 – Õpetajate tööaja planeerimise optimeerimine (kontaktaeg ja metoodiline töö,

			õppevahendite (ette)valmistamine); <ul style="list-style-type: none"> • jaanuar – personali uue aasta üritus; • märts 2024 – ühiskoolitus HEV laps lasteaia; • juuni 2024 – lasteaia töötajate ühine väljasõit (õppeaastast kokkuvõtete tegemine, analüüs, tunnustamine); • juuni 2024 – Alutaguse valla haridusametuste lõõgastuspäev.
--	--	--	--

Füüsiline õpikeskkond

Vajadus/takistus	Riskid	Lahendused	Aeg
<ul style="list-style-type: none"> • Piisaval hulgal kaasaegsete keeleõppeks sobivate õppevahendite puudumine; 	<ul style="list-style-type: none"> • Õppijate ja õpetajate motivatsioonilangus: • nüüdisaegse õpikäsituse täieliku potentsiaali ebapiisav rakendumine keeleõppe läbiviimisel. 	Planeerida eelarvesse keeleõppevahendite soetamine.	<ul style="list-style-type: none"> • jaanuar 2024 – keeleõppetoa sisustamine; • jaanuar 2024 – õpetajatele on loodud head tingimused meetodiliste materjalide valmistamiseks; • jaanuar 2024 – õpetajate toas on mitmekesine valik keeleõpet toatevat kirjandus ja õppematerjale;

			<p>Jaauuar - ma 2024 – rühmaruumid on kujundatud nii, et tgevusi saab teha rühmades (nn tegeuskeskustes);</p> <p>jaauuar – mai 2024 – õuesõppepaviljon on kohandatud nii, et võimaldab keeleõppe-tegevusi viia läbi ka värskes õhus;</p> <p>jaauuar – mai 2024 – Mõtteviis keel ümbritseb meid kõikjal, seda saab õppida igal pool.</p>
--	--	--	--